

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 206.

V Ljubljani, v petek 11. septembra 1885.

Letnik XIII.

XXXII. vesoljni zbor nemških katolikov.

(Dalje.)

(Dijaško društvo „Germania“ in njega večerna zabava. Odbor za socijalna vprašanja. Resolucija o praznovanju nedelj in o varstvu delavcev. Resolucija o slobodnem obrtu in tekmovalnosti med obrtniki, o obrtniških zadrugah. V torek opoldne drugi zaključni občni zbor.)

V ponedeljek zvečer, 31. avgusta, je imelo po običnem zboru dijaško katoliško društvo na Monastirski akademiji, „Germania“, svoj zabavni večer. Predstavljali so žive slike iz preteklosti Monastira. Potem je bil splošni komers katoliških dijaških zadrug v Monastiru. Predsednik dr. Lieber je napitnico naredil na katoliške zadruge Nemčije in vse je bilo židane volje.

Odbor za socijalna vprašanja je imel sejo v torek (1. septembra) zjutraj. Predsedoval je poslanec dr. pl. Schorlemer-Alst. Zborovanje je bilo mnogoštevilno, prišli so skoraj vsi poslanci katoliškega središča. Poslanec Hitz je predlagal resolucijo, ki se tiče praznovanja nedelj in varstva delavcev. Glasi se tako-le:

„Občni zbor smatra za dolžnost krščanske gosposke postavno varovati zavisnemu delavcu pravico do nedeljskega počitka in praznovanja nedelje, ker to je božja postava. XXXII. občni zbor poziva delavce in gospodarje, da naj se potegnejo za krščansko nedeljo, s tem prepričanjem, da praznovanje nedelje je zanesljivo na blagor družinam, v razvedrilo za dušo in telo in za razvoj narodne obrtnosti. XXXII. občni zbor zahteva, da bi postava varovala tudi zdravega delavca, da bi se čez moč in čas ne obkladal z delom, da se skrajša, oziroma prepove delo otrokom in ženam po tovarnah in naj bi se omožene žene ne jemale v tovarne za delo, ker tako se razdira družinsko življenje.“

Resolucija se je sprejela brez debate.

Obpravnavali so potem resolucijo, katero je navedel poslanec Metzner. Glasi se tako-le:

„XXXII. občni zbor spoznava, da svoboda obrta in prosta konkurenca spodjeda družine, izreka toraj

potrebo postavnega varstva za obrtni stan s tem, da se vpelje za obrt dokaz sposobnosti in da se dajo obrtnim zadrugam zdatne predprave, da se obvaruje propada srednji stan, ki je neizogibljivo potreben za državni organizem.“

Poslanec Metzner in Ples najtopleje zagovarjata ta nasvet, ker kažeta na snovo obrta v Avstriji, a tudi povdarjata, da je dokaz sposobnosti na korist obrtnikom in kupcem, ako se tak dokaz vpelje, bodo obrtniki raje pristopali k svobodnim zadrugam. G. Ples razvija žalostno sliko o razmerah pri obrtu.

Dr. Windthorst se vjema z resolucijo, a ne odobrava do dobrega nje podkrepljenja. Zdrava pamet zahteva, da naj sami taki ljudje obrtujejo, ki so sposobni za to, zahtevati se to smé in more, a kako se ima to speljati. Obrtniki so dostikrat iskali pomoči tam, kjer je ni najti. Država sama ne more izvršiti vsega tega, kar se zahteva. Ako hočemo imeti zdravi, čvrsti obrtni stan, mora se postaviti na krščansko podlago, kakor je bil nekdanj. Kedar se bode krščanstvo čvrsteje prikazalo, bodo se obrtne razmere same po sebi naravnale. Ako se vse zahteva od vlade, dobimo velemogočno državo, redarsko državo, ki bi lahko predaleč segala, in bi tudi nas katolike zadela. Prav tukaj morajo katoliki previdni biti, ako se redarsko sodelovanje pri obrtu pomnoži, bi utegnili zgoditi se, da bi bili katoliki prikračeni. Dokaza za sposobnosti ni mogoče tirjati dotlej, dokler se zadruge ne vpeljejo, ki bi potem same imele to dokazati, ali pa vsaj dotlej ne, dokler ni začasnih postav, da se imajo osnovati take zadruge in obrtniki bi potem imeli besedo, kedar se daje dokaz. Središče se je že bavilo s tem vprašanjem, in ta nasvet on smatra tako, da se obrtniki skladajo s prizadevanjem središča v ta namen. Ali on ni za to, da bi policija sama imela tako pravico. Kar se pa zadrug tiče, bi morale imeti več pravic in privilegij, kar bi vabilo k vstopu. Splošno se zdaj zahteva, da se zadruge zopet vpeljejo. Vprašanje je le, ali naj se take zadruge kar zapovedo ali naj se počaka, da se same razvijejo. On toplo podpira nasvet Metznerjev, ker zahteva, naj se pravice zadrug razširijo. Vprašanja dalje

raztezati ne kaže, ker bi teoretično razkladanje lahko privabilo različne misli.

Poslanec dr. pl. Schorlemer-Alst priznava popolnoma žalostno osodo obrta in priporoča obrtnikom posebno edinost. Prosi obrtnike, naj bodo previdni, kajti, ko bi jim država dala neogibljivih pravic, bi stavila take pogoje, ki bi stavile obrtnike pod državno jeroobstvo. Raje se odpovejte takim pravicam, ker bi bile gotova smrt obrtnikom. (Pri nas v Avstriji vendar državi več zaupamo. Vr.) On priporoča nasvet, ker je prva dolžnost, podpirati obrt na tej poti in v tem pravcu, kakor se je sedaj začelo gibati, ker obrt je silno važen kar se tiče vere in npravnosti. (Le premislimo, sv. Jožef, rednik Sinu Božjega, sam rokodelce, a tudi patron rokodelskega stanu.)

Ko je poslanec Metzner popolnoma pritrdil tem, kar je Windthorst govoril, sprejme se nasvet.

Poslanec dr. pl. Schorlemer-Alst nasvetuje še resolucijo, ki se tudi sprejme.

Pristopaje k sklepu občnega zbora v Düsseldorfu, obrača se sedanji občni zbor do vseh katolikov in do vseh družeb na Nemškem s prisrčno, prošnjo, naj se zoperstavljajo neizmernem hrepenjenju po zabavah, ki dandanes vse meje prestopa. Sklep seje.

Prevdarki o sedanjih srednjih šolah.

IX.

Napačno in krivično bi bilo, ko bi hotel vso krivdo zastran neprijaznih današnjih razmer na srednjih šolah zavračati na vladu ali na postave. Res je, da postava in vlada odpreta katerim koli razmeram vrata; vendar pa vidimo mnogokrat, da tudi neugodne postave ne škodujejo, pa tudi dobre postave in dobri vladini nameni večkrat nimajo nikakega vspeha. Vzrok temu so tisti, ki postave in vladine ukaze izvršujejo. Enako je tudi pri srednjih šolah. Največe rane šolam niso vsekale postave, ampak oni, ki delujejo kot učeniki in sploh izgojevalci na sred-

LISTEK.

Nikolaj Šubić knez Zrinjski, vitez Sigetski.

Spisal I. Steklasa.

(Dalje.)

Tri dni kasneje se je zopet jurišalo na trdnjavo, ali ravno tako brezvspešno. To vse pa je vplivalo na sultana tako škodljivo, da se je bilo zanj bati. Vsak dan je bil slabši, čedalje bolj se je smrt približevala, ali Siget še le ni bil osvojen. Soliman je včas divjal, kakor da je pobesnil, kajti to je njemu bilo nerazumljivo, kako bi se mogla tako mala trdnjava s tako malobrojno posadko braniti proti njegovi vojski, ki je štela na stotisoče vojakov. Ves besen je silil svojo vojsko na juriš proti Sigetu. Kar pristopi k njemu telesni lečnik njegov ter ga tolaži, da naj se pomiri kajti razburjenost in jeza bi mogla njegovemu življenju konec storiti. „Vi potrebujete miru, miru, ako nočete brojiti vaše življenje na ure ali celo na minute. Tedaj varujte se, moj gospod cesar!“

„Varovati se? Pa jaz varovati se?“ odgovori srdito Soliman ter se prezirno nasmeje. „Mir je zame smrt, samo borba mi je življenje. In jaz hočem živeti ter —“ in pri teh besedah se zruši na posteljo vsled velike slabine in lečnik je imel dosti posla, da je zopet starega junaka iz omedlevice obudil. Konečno se mu to vendar posreči. Ali zdajci prihiteli Mustafa, zapovednik čet, v sultanov šotor ter ga prosi: „Premilostljivi gospodar, daj zapovedati tvoji vojski, da odrine od Sigeta, mi ga ne bomo osvojili, pa če tudi vedno nove čete nanj jurišajo. Zrinjski je kot besneč lev; kjer-koli se pokaže, povsod se ga prestrašijo tvoje čete ter se hočejo samo v begu pred njim rešiti. Gorje onim, ki ne morejo pobegniti; gotovo poginejo od njegove roke. Naši se že protivijo boriti — oni mislijo, da Zrinjskemu pomagajo nevidljive moči.“ „Kaj stvar še ni končana, kaj trdnjava še ni osvojena?“ vpraša sultan ves srdit. Komaj pa je on to izgovoril, že pristopi Beglerbeg Rumilski k sultanu ter mu sporoči: „Zrinjski je zmagal, on je naše čete potolkel in njegovi topovi gonobijo strašno bežeče čete!“ „Kaj — pobiti smo, pobiti od siromašnega grofca — pa jaz gospodar Stambulski? Ti lažeš, revše, lažeš,

naprej z vojsko še enkrat — juriš! — juriš!“ kriči sultan ves iznemogel. Ko je pa opazil, da nima prave volje niti Mustafa niti Beglerbeg, da izvedejo njegovo povelje, zgrabi za bodež ter ga vrže na Beglerbega, rekoč: „Poberi se v pekelnj, bojazljivec! Jurišajte, jurišajte! Siget — Siget!“ Bile so to zadnje besede, ktere je sultan izgovoril. Dogodilo se je to 5. septembra l. 1566. Lečnika njegovega so precej zadavili, samo da se ne zvé nič o smrti Solimanovi. Veziri pa so se med seboj sporazumeli, da bodo tako dolgo o smrti sultanovi molčali, dokler ne pade Siget in dokler ne bode novi sultan Solim II. v Carigradu zasel prestolja.

To se jim je na neki način posrečilo, da so prevarili vojsko in celo vojskovodje; vsak dan so se izdavale vojski zapovedi, kakor da jim njihov gospodar to ukazuje. Tako je bila nekoliko časa smrt sultanova zatajena.

Veliki vezir je med tem nadaljeval obleganje Sigeta. Dan na dan se je prelivala kri in konečno je napočil tudi osodepolni dan za Siget. Bilo je 7. septembra; Turki so napadali od vseh strani trdnjavo; notranji grad je bil zapaljen že 5. septembra. Zrinjski se je moral s svojimi drugovi podati v

njih šolah, oni jo sekajo dan na dan. Vlada je toliko kriva, kolikor ne zabrani slabega vpliva različnih faktorjev v verskem in nravnem oziru. Ta slab vpliv prihaja največ od onih profesorjev, ki so v novem času bili na vseučiliščih, kajti tam so se navzeli — seveda ne vsi in tudi ne vsi še le tam — slabega duha, katerega so prinesli kot profesorji seboj na srednje šole in menili, da smejo tukaj svobodno širiti ga in prodajati. Da bi rečeno prav pojasnil, bi moral popisati versko in nravno stanje dijakov na vseučiliščih, a s tem bi zašel na stransko pot, ki bi me žalibog vodila v kaj žalostne in temne kraje. Pa saj je obče znano, da ravno nekateri mlajši profesorji gledé vere veliko škode napravljajo med mladino bodisi javno v šoli ali pa tudi v zasebnem občevanju.

Ne vem ali se mi je treba opravičevati ali ne, da sem se te kočljive zadeve lotil že na tem mestu. Da smemo o tem spregovoriti javno, mi ne more nihče ugovarjati. Javno glasilo ima namen karati, kar je napačnega, ima namen klicati občinstvo k sodbi, ako že samo ne izvršuje te sodbe. Res je slabo znamenje za sedanji vek, da se v javnosti obravnavajo vsakovrstne slabosti in celó pregrehe. A nekaj dobrega je vendar v tem. Strah pred javno obsodbo zadržuje marsikako grešno dušo, da se ne vtopi v pogubo. Ako pa kdo pred občinstvom nima strahu, temu pa ni več pomagati. Zraven moram pa tudi opomniti, da moji opomini niso nikako denunciranje, ampak samo svarjenje. In kdo mi zamore zameriti, ako mi je bolj pri sreči blagor naše mladine, kakor nezaslužena nejevolja pri zadetih možeh.

Kako da nekateri mladi profesorji škodujejo veri svojih učencev, o tem sem pozvedoval po bližnjih in tudi nekaterih daljnih gimnazijah. Dotični profesorji so ali učenci zgodovine, ali kakega novejšega jezika in literature ali pa naravoslovci. Seveda zato, ker ponujajo ti predmeti nekoliko prilike razkazovati svojo protiversko znanje. Škode pa ne napravljajo s tem, da sploh omenjajo nasprotno misli, ampak da jih zagovarjajo ali pa tudi mnogokrat milujejo sebe, da ne smejo česa povedati, in učenci, da ne smejo slišati. Kaka iskra v neizkušeni radovedni pameti da so tako besede, vé vsakdo, ki občuje z mladino. Pa naj navedem nekaj zgledov in nekaj krivih nauk, s katerimi je eden ali drugi — imena niso za občinstvo — vedoma ali nevedoma, vsakako pa pogubno, motil brez potrebe mišljenje svojih učencev.

Pri zgodovini se je pripetilo, da je profesor imenoval tudi krščansko vero „mitologijo“, in sicer resnobno ali pa hudobno, kakor hočeš, ter se rogál onim, ki zamorejo še kaj takega, kakor je katoliška vera, verjeti. V to mitologijo spada po njegovih mislih tudi, kar so bere v sv. evangeljih. — Zgodovina izraelskega ljudstva ni bila taka, kakor jo popisuje sv. pismo. Mozes je bil premeten človek itd. Isti profesor je s posebnim veseljem spominjal dijaké žalostnega 10. veka v cerkveni zgodovini. Zoper papežstvo je odločno govoril, kar se ume samo po sebi. Isti profesor je zasmehoval one dijake, ki so se bili namenili v duhovski stan. Znano mi je, da je tisti profesor mnogo dijakov pripravil ob vero. — Temu se že skoro nič več ne čudimo in se ne spodtikamo, ako kdo proslavlja Lutherja, Husa, Savonarolla itd. Tudi se samo po sebi razume, da je bil Henrik IV. velik junak in Gregor VII. malopriden prekanjenec. Kako smo nekdanj goreli za te moze, to se pravi: za domišljevane junake profesorjeve, ni-

kakor pa ne zgodovinske osebe! Da se je cerkev velikokrat zmotila, da je njen nauk le polagoma nastal in bil skovan od menihov, kateri niso imeli drugega dela, kakor nepotrebne reči zmišljevati se, to bi se bil utegnil po razlaganju naših profesorjev marsikdo misliti. In tako cerkev da bi mogli še ljubiti in še biti njeni udani sinovi, — dijaki, tako podučeni in razsvitljeni — kdo si bode kaj takega o njih mislil? — Tako sklepajo dijaki pri zgodovinskem nauku. O da bi hoteli prevdariti učeniški zgodovine, da ima ta vednost namen: v mladini vzbujevati blaga čustva, vnemati jih za dobro, pripravljati jih, da že zgodaj delajo trdne, plemenite sklepe za poznejša leta. Ali se sme v mladih srcih buditi nezaupnost, dvom, strast? In to delajo tisti, ki razodevajo svoje sovraštvo do kakega naroda ali pa posebno nagnjenje do kakega drugega. A rekel mi bo kdo: Zgodovina mora učiti resnico, kakor vsaka druga vednost. Tudi jaz pravim tako, toda ali se mora vsakemu vse povedati? Ali mora vsakdo vse vedeti, naj si bode tudi resnica? Ali vi poveste svojim otrokom vse resnične dogodke iz svojega življenja, zlasti ako so za vas sramotni? Naj zvedó ljudje resnico, pa naj jo zvedó pozneje, ko bodo zanj zreli.

Ravno to, kar sem rekel o zgodovini, veljá tudi o podučevanju novih jezikov, kakor pri nas: nemščine in slovenščine in njunega slovstva. V slovstvu se kaže duh kakega naroda in ker je slovstvo ozko sklenjeno s zgodovino, cerkveno in politično, se profesor slovstva lahko dotika sv. cerkve same in njene delovanja. V slovstveni zgodovini je treba govoriti o možeh, ki so slovstvo gojili, o pisateljih, o njihovih nazorih in o njihovih značajih. V slovstveni zgodovini se tolikrat vliva — ako drugega ne, vsaj — nejevolja nad sv. cerkvijo, češ, da ni bila ona prijateljica slovstvu in povzdigujejo se možje, ki so povzdignili slovstvo, akoravno so bili sv. cerkvi sovražni. Treba se je spomniti le imen, kakor Luther, Truber, nemški klasiki itd. Čudno je to, da gospodje nečejo po pameti prevdariti, da sv. cerkev nima naloge od Boga skrbeti edino za slovstvo. Zraven pa tudi ne prevdarijo, da ni vsako slovstvo dobro in da ni vsak pisatelj zaradi tega že dober ali hvalevreden, ker je pisatelj. Sv. cerkev pospešuje dobro slovstvo, to je tako, ki človeka blaži in ga vodi do njegovega namena. Boriti se pa mora zoper nenravno slovstvo, ki jemlje nedolžnim dušam mir, srečo, vero. Dante in Boccaccio — oba sta znamenita v slovstveni zgodovini, oba ljubi Italijan goreče. Toda sv. cerkev se raduje Dantejeve nebeske poezije, a je žalostna nad spodtikljivimi povestmi v „Decameronu“. Pa lepa proza, krasno pripovedovanje! Da, je res; a nespodobnost, nesramožljivost? Ali je zaradi tega zapeljivec brez greha, ako zná zapeljivati z medenimi besedami in prigovarjati umetno, ognjeno? O da bi vendar hoteli poslušati bolj strogo in trezno pamet, kakor pa svoje nejasno in goljufivo čustvo! Ali menite, da bi ne bilo bolje za človeštvo, ko bi Voltaire-a nikdar ne bilo na svetu? Čemu tedaj proslavljati njegovo genijalnost in pripravljati pot, da ga bodo dijaki brali ter se navzeli od njega spačenosti in nihilizma?

(Dalje prih.)

notranji ostrog, ker so Turki v trdnjavo od vseh strani streljali. Huda je bila ta borba; vsak korak so morali z orožjem osvojiti, dokler se niso kot levi boreči se med sovražniki in ognjem rešili v zadnje pribežališče. Turki, ki so do zdaj neizmerno mnogo krvi prelili, začnejo napadati tudi ta zadnji ostrog. Zrinjski in njegovi verni so bili zdaj zgubljeni, kajti v notranjem ostrogu niso imeli niti streliva, niti živeža. Ali cele tri dni se je še Zrinjski zdvojno branil. Lakota in žeja je obležence strla. Zdaj začne pa še gradišče goreti; Turki so ga zažgali z raketi in nasmoljenimi venci. Nobene pomoči ni bilo več; Zrinjski in njegovi so si mogli izvoliti le smrt in sicer v plamenu, ali pa od lakote in žeje ter od meča turškega. Od tri tisoč jih je ostalo le še tri sto, a za obrambo sta jim preostala samo še dva topa, in zid, ki jih je imel braniti, se je začel rušiti, a vrh tega so Turki zažgali še notranjo trdnjavo. Vsled teh okoliščin je sklical Zrinjski zadnjikrat hrabre branitelje na notranji grajski dvor.

Poprej pa še je hotel svojo ženo in hčer izro-

čiti Juraniču, da bi jih odpeljal skoz podzemeljske prehode iz trdnjave. Ali Juranič se je hotel do zadnjega izdihljeja na strani svojega zapovednika boriti, pa tudi Zrinjskijevi se niste dali ločiti v tem zadnjem trenutku. In čeravno se je Zrinjski temu močno protivil, vendar je le konečno popustiti moral, ko ga je njegova soproga objela ter resnobno in odvažno se izjavila, da ga ne more zapustiti, nego da hoče z njim umreti. „Daj mi meč, kajti jaz hočem s teboj v boju pasti!“ To so bile njene odvažne besede. Zdaj pristopi pa še hči k njemu ter mu reče: „Oče, ljubi oče, pusti mi, da s teboj umrem, ter se tako oslobodim dolgotrajnega in sramotnega robstva; dovoli meni in materi, da s teboj dosežemo nebeski mir!“ Tedaj otroci moji, pristopite, da vas objamem! Z Bogom zedinjeni hočemo vsi umreti!“ sklene Zrinjski oduševljen, ko se je osvedočil, da so mu soproga in otrok ter vsi ostali do smrti verni.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. septembra.

Notranje dežele.

Listi v *Celovci* izhajajoči izšli so v praznični obleki. „Mir“ ima na čelu pesen: „Slovenci cesarju!“ in „Kärntner Volksblatt“ pa nemško pesen: „An des Kaisers Majestät“. Danes imajo ondi veliki vojaški manever, katerega se bo tudi presvitli cesar vdeležil, potem bo pa zapustil glavno mesto starodavnega Gorotana. Te vojaške vaje trajajo vsega skupaj tri dni in so temveč pomenljive, ker se bodo danes ali jutri vresničile. Vdeležili so se jih vojna kardela, kolikor jih je pod zapovedništvom tretjega kora na Štajarskem, Koroškem, Kranjskem, Goriškem in po Primorju z Istro vred. Vodi jih korni zapovednik fcm. baron Kuhn sam. Splošna naloga jim je sledeča: južna armada pride od Pontebe in skuša preko Beljaka in Feldkirchna v Krško dolino prodreti, kjer se misli Brež polastiti. Na desnem boku zavaruje se s pehotno divizijo, ktera doleno Krko in Celovec zasede. V Trebiški dolini je pa severna armada, ktera se pred sovražnikom umikajoč tudi Brežem približuje. Na obrambo dolene Krke pošlje ta divizija bramborsko brigado, kamor je tudi na poti jedna pešdivizija iz Grada in Maribora. Veliki armadi sami stojite si pa ob Dravi pri Ptujju nasproti. Vseh vojakov skupaj okoli Celovec in Velikovec je 35 batalijonov pehote, 2 kompanije ženistov, 10 eskadronov konjikov in 8 baterij topništva.

V Galiciji napravili so starinoslovci svoj shod v Lvovu na 9. tm., katerega so se dotični učenjaki obeh narodnosti vdeležili. Predsednik Zieduszycki pozdravil je shod v poljščini in rusinščini in je na občno zadovoljnost povdarjal misel sprave med *Poljaki* in *Rusini*, ktera si vedno več tal pridobiva. Ob enem pa je hvalil in slavil velikodušnost presvitlega cesarja, pod čegar modro vladjo je vsaki narodnosti njen razvoj po mirnem poti zagotovljen. Konečno je zaklical presvitlemu cesarju navdušen „živio“. Stanislavski rusinski škof izrazil je svoje odkritosrčno veselje na tem, da se sporazumljenje med Poljaki in Rusini tako lepo razvija. Hvala Bogu, lahko vsak Slovan tukaj vsklikne, da med tema narodnostima pride do sporazumljenja, ktero so Poljaki v slepi strasti toliko let ovirali. Žajostno je bilo, da v slovanskem taborju nismo imeli edinosti, ko ste si le dve narodnosti nasproti stali; kaj nam bi se bilo še le nadjati, ko bi nas sreča ali nesreča kedaj združila v skupno slovansko državo! Kaj druga nego prepira vsak dan po trikrat, zjutraj, opoldne in zvečer! Saj vidimo to na Poljaki in Rusnjakih, na Srbih in Hrvatih, saj vidimo na nas samih, da se niti, kar nas je slovenska mati rodila, ne moremo. Skrajni čas nam je, da postanemo med saboj zložni če hočemo na zunaj kaj prida doseči. Začetek bi bil storjen.

Vnanje države.

Zanimivo bode temu in onemu naših čitateljev zvedeti, kake misli da imajo na Bolgarskem o *bodočnosti Balkana* in njegovih državah. Vsi, ki se resno s politiko pečajo, so do dobrega prepričani, da se bode balkansko vprašanje le tedaj vgodno rešilo, ako se bode Avstrija in Rusija prav sporazumeli. To je pa ravno to, kar „Slovenec“ vedno povdarja, kedar o balkanski politiki govori. Avstrijski in ruski car sta najmočnejša vladarja Slovanov in njuna bo naloga, očistiti zrak razne nesnage, ktera ga na Balkanu že leta in leta okužuje. Kakor si tega vsak Bolgar srčno želi, tako jih je vrlo malo, ki bi to verjeli. Pač pa se jim veliko bolj verjetno zdí, da se bo avstro-rusko vprašanje ravno na Balkanu nekega dne razbilo, kajti tekmeča sta in bode tudi ostala. K temu ju sili vpliv, kakor tudi bodoča posest na Balkanu. To je pa ravno nesreča in velika nesreča za Bolgare. — Rusija ima že stoletja svoje oči na Carigrad obrnjene in se skuša ob dolenjem Dunavu vtrditi; dotoke črnega morja ima že zdavnej vse v svojih rokah. Rusija si mora črno morje popolnoma v last priboriti, kajti ondi bi bila trgovini pot vedno prosta, in tega ravno Rusija potrebuje zaradi velike trgovine srednje-azijske. Kakor pa bi Rusija do tega stališča rada prišla, ji bo težko mogoče, ker se ji bo skupna Evropa po robu postavila, kajti Rusija bi potem v pomorski trgovini celi Evropi lahko zapovedovala, tega se bo pa Evropa že naprej zavarovala. Kakor se bo s skupno Evropo po eni strani Avstriji vstavljala, tako se bo po drugi sama brigala, da si Balkan prisvoji, kajti imela bi nekako podobno nalogo, kakor jo je imela Prusija na Nemškem. Postaviti bi se morala na čelo vsem združenim balkanskim državam, ne da bi jih pri tem le količkaj zatirala. Bolgari pa tukaj sami pripoznavajo, da je jako malo nade, da bi se kaj takega vresničilo. Ker ravno dobro vedó, da se bo oslobodenje balkanskih narodov težko izvršilo s pomočjo te ali one imenovane velike države, mislili so že nekoliko na to, da bi se sami dvignili in otrsli turškega in grškega nasilstva. Pa tudi tukaj imajo zapreke. Macedonija bo jabolko, za ktero bi se med saboj zravšali. Srbija bi jo rada, ker se želi do egejskega morja pomakniti in Solun pridobiti; Bolgari jo želé sami sebi, ker mnogo Bolgarov po Macedoniji prebiva. Grki pravijo, da je ne pusté nobeni

drugi državi za nobeno ceno, kajti oni prebivajo ob nabrežji egejskega morja in njihova je Macedonija s Tracijo vred. Kakor je že iz tega razvidno, je tukaj še manj upanja. Le na prvi način pod vodstvom Avstrije ali Rusije rešilo se bo balkansko vprašanje Slovanom vgodno. Za ceno črnega morja pogodile se bodeta Avstrija in Rusija tudi za Balkan in Avstrija bode tista, ki bo v Solunu poleg slovanske trobojnice razvila tudi črno-rumeno zastavo.

Črnagora si pripravlja stalno armado. Da se to zgodi, postavili bodo najpoprej kadre za večjo stalno armado. V to svrhu odbrali so 520 mladih Črnogorcev, ki so bili potrjeni od leta 1880 do letos in te hočejo temeljito v evropskem vojaškem duhu izvežbati in si na ta način jedro bodoči stalni vojski napraviti. Kedar bodo kadri že sami dobro izvežbani, jeli bodo podučevati in vežbati posamične oddelke sedanje narodne vojske, ktera se bo ob enem prelevila v stalno armado. V dveh ali treh letih bodo že imeli stalno črnogorsko pehoto. Takoj za to lotili se bodo preesnove topništva.

Ni ga človeka, razun starih ženic, da bi imel več spretnosti za izmišljevanje novic, kakor časnikar. Kolikor mu jih je ravno potreba in posebno kedar kaj „nesejo“, toliko jih ima pa na razpolaganje. Najnovejša, ki je po žici prišla in med svetom mnogo senzacije vzbudila, bila je ta, da je **španski ropot v Madridu** tolikanj strahu v Berolinu napravil, da so se jim jele kar od kraja hlače tresti. Potem se je pa menda cesar Viljem vsedel in je kralju Alfonzu pisal, da na Nemškem niso tako hudo mislili, kakor si Španjolci njihovo zadevo na otoku „Yap“ in sploh na Karolinah tolmačijo. Svet je imel že usta odprta, da bi bil zini: „Tudi cesar Viljem itd.“, kar pride telegram iz Berlina, da ni res, da bi bil cesar Viljem peró vzel v svojo desno roko in Španskemu kralju pisal čez hribe in doline, temveč so si časnikarji to „raco“ sami spekli. Sicer pa v Madridu po najnovejši rabuki, pri kateri so grb in zastavini drog nemškega poslaništva sožgali, tudi ni nič kaj posebnega novega. Vojaki so dobili povelje, da morajo vedno pripravljeni biti, če bo treba, da pritisnejo in upor zadušé. Da da, upor, ta je še edini, kateri na Španskem razun bikovskih borb še nekaj življenja napravlja in ravno tega že tako zdavnej (!) po celi deželi niso imeli. Od lanskega leta ni bilo še nikjer čitati, da bi se bili kaj prida uprli.

Izvirni dopisi.

Iz Novega Mesta, 10. sept. Cenjeni „Slovenec“ popisal nam je v svoji 203. št. od 7. sept. v dopisu iz Smarjete veličastni sprejem in lepih slovesnost, ki so jih obhajali ondudaj, ko so prevzvišeni in mil. knezo-škof prišli delit zakrament sv. birme in posvečevati altar sv. Jožefa.

Naj mi dragi „Slovenec“ dovoli prostora, da nadaljujem v kratkih potezah, kako se je tudi pri nas verno ljudstvo veselilo prihoda mil. knezo-škofa in kakov je bil njegov sprejem v metropoli Dolenske!

Iz Smarjete, kamor so jim šli naproti mil. g. prošt Urh in samostanski g. gvardijan, odpeljali so se mil. knezo-škof v Novomesto, ter medpotoma obiskali v Otočici grofa Margherija. Dospevši v Šent-Peter pozdravil jih je naš župan dr. Poznik in čast. domača duhovna, ter so se potem podali v farno cerkev, kjer so nov križev pot prav pohvalili. To je bil tudi vzrok, da so v Novomesto še le prišli okoli 3/4. uro, ravnožob Marijinem zvonjenji. Gromenje topičev in pritrkavanje zvonov naznanjalo je čaka-joči množici dohod mil. knezo-škofa, od ktere- ga ljubeznjivosti, pobožnosti in modrosti je že tolikokrat slišalo govoriti, in ga že tako prisrčno želelo videti in imeti vsaj par dni v svoji sredi. Je pa tudi mesto se skazalo in napravilo veličasten sprejem, kakoršnega do sedaj še ni imel noben knez in ni se strašilo ne truda in ne žrtev, da skaže višemu pastirju svojo neizmerno radost in njemu dolžno čast.

Precej ko se pot obrne od Šent-Peterske ceste proti kapitelnju stal je prvi slavlolik z napisom: „Rudolfovo srčnega veselja polno pozdravlja svojega vladiko.“ Vsa pot v Kapitelj pa je bila zasajena z malimi smrekami. Pred kapiteljskimi vrati bil je drugi slavlolik z napisom: „Salve sacerdos magnus! Exultant ingresso Tibi praepositus — capitulares.“ Pri cerkveni ograji je bil pa napravljen zares častitljiv, občudovanja vredni veliki slavlolik, na vrhu s škofovo kapo in palico in vencem, žive podobe, ktere so predstavljale sv. evangelij, kateri nas uči, vere, upanja in ljubezni ter nam obeta v plačilo venec in palmo. Šolarice belo oblečene z dotičnimi znamenji v rokah stale so pod slavlolikom, kakor iz belega marmeljna napravljene in vtis je bil zares toliki, da so še celó mil. knezo-škof blagovolili drugi dan za predmet svojemu govoru izbrati o veri, upanju in ljubezni, kakor so tudi iz prižnice naravnost po-

vedali v svojem uvodu. Napisi na tem prelepem slavloloku so se glasili: „Prevzvišeni! Hvala, čast, Slava Vam iz dna naših preveselih src!“ In na drugi strani: „Pontifex optime! Ecce pii gregis in aspectu Tui laetantis gaudia pia!“ Pri cerkvenih vratih bil je četrti slavlolik. Vrh njega bila je tiara ali papeževa krona z napisom: „Prečastni naslednik apostelnov! Glej čeda hrepeni v svoje potrjenje sprejeti svetega Duha!“ — Med temi slavloloki po vsi poti delali so špalir: prostovoljna požarna straža, mestna straža, šolarji in šolarice. Pred kapiteljnom pa so se zbrali p. n. gg. predsednik c. kr. okrožne sodnije s svetovalci, predstojnik c. k. okrajne sodnije, c. kr. vladni svetovalec z več drugimi uradniki, c. kr. državni pravdnik, mestni zastop, zastop srednjih in nižjih šol i. dr., pa brezštevilna množica pobožnega ljudstva iz mesta in tudi okolice. Ko škof izstopijo pozdravijo jih prav prisrčno p. n. zbrani gospodje, katerim se mil. škof potem prav prijazno zahvalijo. Na to smo spremili mil. g. knezo-škofa v cerkev, — pod veličastnim slavlolikom pa nagovoré dve šolarici mil. kneza ter jim podaré prekrasne vence. Škof se jim prijazno zahvalijo in občudujejo v slavloloku žive podobe. Brezštevilna množica gre potem za škofom v cerkev. Pred vrati so jih počastili gg. kanoniki ter jim podali blagoslovljene vode, na to je bil blagoslov z Najsvetejšim in potem so šli škof v svoje stanovanje, v katerem se jim vsi načelniki raznih c. k. uradov poklonijo. Tudi kolegiatni kapitelj se jim pri tej priliki pokloni z drugo duhovščino vred. Prijazno obnašanje in vsi govori polni ljubezni iz ust škofovih so naenkrat pridobili v našem mestu in povsod po Dolenskem srca vseh ljudi brez razločka stanú v tako popolni meri, da se sme reči o mil. knezo-škofu: „veni, vidi, vici!“ — Slišali smo celó iz ust nekkih imenitnih gospodov, ki do sedaj niso bili v našem taboru, da za tega škofa so pripravljeni iti, če treba tudi v ogenj, tako si znajo pridobivati srca svojih njihovi očetovski skrbi izročeni ovčie.

Na večer je počastila mil. knezo-škofa meščanska godba ter tako izvrstno igrala, da so mil. knezo-škof, sami zares strokovnjak v godbi, se prav pohvalno izrazili nad tem kar so slišali. In ko so mil. knezo-škof z mil. g. proštom se podali na dvorišče med gošce ter ž njimi prijazno govorili, jih očitno pohvalili in se jim zahvalili, je bila radost nastala tako velika, da je vsa množica poslušalcev z gošci vred entuziastično klicala „živio“ mil. knezo-škofu. (Dalje prih.)

Vdovsko učiteljsko društvo

je zborovalo včeraj, v četrtek 10. t. m. Ob 8. uri je bila sv. maša v mestni farni cerkvi pri sv. Jakobu. Sveto opravilo je poveljevalo krasno petje učiteljev, ki so peli pod vodstvom g. Majerja Nedvedovo pesen: „K Tebi srca povzdignimo“. Ob 9. uri je bilo potem zborovanje v mestni dvorani. Sešlo se je nad 30 učiteljev, med njimi 19 udov vdovskega društva.

Predsednik prošt dr. Anton Jarec pozdravi navzoče, ter med drugimi pravi, da društvo obhaja letos petindvajsetletnico svojega obstoja. L. 1860 je bila vlada potrdila pravila tega društva, ki so bila l. 1870 in zadnjikrat 1882 spremenjena. Začetek je bil neznamen, a v 10 letih je društvo imelo že 20.000 gld.; sedaj pa je že blizo 45.000 gld. K vstanovitvi so mnogo pripomogli duhovniki, ki so plačevali redne doneske. — Prvi predsednik je bil pokojni korar Zavašnik, potem korar Legat, a poslednjič sedanji gospod predsednik.

Blagajnik in tajnik g. M. Močnik bere račun in poročilo, ter pojasnuje posamezne točke. — Lansko leto je bilo premoženja 44.042 gld. 55 kr., a letos 44.883 gld. 21 kr. Premoženje se je zvišalo za 840 gld. — V državnih obligacijah je bilo lansko leto 42.450 gld., a letos je 42.950 gld., prirastlo je 500 gld. nominalne vrednosti. Lansko leto se je razdelilo 100 gld. raznim prosilecem, tudi letos se jih je nekaj oglasilo. V hranilnico se je letos vložilo 450 gld., ker so bili kurzi visoki, a obresti meseca avgusta smo vendar obrnili 420 gl. 98 kr. za nakupovanje obligacij nominalne vrednosti 500 gl. Podpiranih je bilo 11 vdov po 80 gl., 2 vdovi po 100 gl. Sirot je bilo podpiranih 21.

Na novo so društvu pristopili 3 učitelji: Novak Alojzij (oglasivši se že pri letnem zboru), potem Trost iz Vinice in Zupin L. iz Brusnice. Umrl ni udov nikdo. Na dolgu so 3 udje po 1 leto in 1 ud

za več let, nađejam se da bode vplačal dolg, in ne bode zgubil že vplačanega.

V normalnih okoliščinah bode menda s proračunom enako, kakor v preteklem letu. Letina in vstopnina društvenikov znaša 451 gld., a izplačuje se na leto vdovam in sirotam 1407 gld. 13 kr. Kar primanjka, 956 gld. 13 kr., se vzame iz rednih dohodkov iz obresti, ki so bile preteklo leto 1764 gl. 10 kr. Ako ta primanjkljaj, 956 gl. 13 kr., odštujemo od obresti, ostane nam 807 gld. Za toliko se navadno vsako leto premoženje poviša.

V izrednih okoliščinah se tudi to ne bode kaj dosta spremenilo, in razmera med prihodki in troški bode prilično prejšnji enaka. Upravnih stroškov ni, razen tega, kar se daje za imenik in tiskarije, namesto tega se pa vsako leto predlaga nekaj prošenj občnemu zboru, bodisi takih, ki trkajo na usmiljena srca tovarišev učiteljev.

Pri razgovoru opomni nekdo gospodov, da je akcija od banke „Slovenije“, a ne od „Slavije“, kakor je po pomoti tiskano. — Pridejo pa na vrsto prošnje, med katerimi so trije prosilci, kateri imajo po § 11 društvenih pravil pravico do podpore, in jedna prošnja pa iz milosti. U. Z., ki prosi podpore za starega moža in za otroke, se dovoli 50 gl., učiteljema J. K. iz R— in J. N. iz Š—. po 30 gld., a vdovi J. J. izredne podpore po usmiljenji 20 gld. S tem je dnevni red končan.

V pregledovalce računa izven odbora se volijo gospodje: Adamič, Kavčič, Papler, ki pre vzamejo izvolitev. Per acclamationem se voli v predsednika preč. g. prošt dr. Anton Jarec, v tajnika g. M. Močnik in ves sedanji odbor.

S prijaznim ogovorom se skene zborovanje ob polu 11. uri. Začne se precej potem zborovanje slovenskega učiteljskega društva, o katerem poročamo jutri.

Domače novice.

(Cesaričinja Štefanija v Postojni.) Postojnčani so si v poslednjih kratkih urah vse prizadeli, da bi cesaričinjo Štefanijo kolikor se dá spodobno sprejeli. Pripeljala se je bila tje kaj včeraj dopoldne ob 1/2 10. uri. Postojno in cesto v jamo ozaljšali so, kar se je le dalo, z zastavami, venci in smrečjem ter drugim zelenjem. Kolodvor je bil okrašen s cvetjem, zelenjem in pogrinjali. Ondi so pričakovali visoke gospe: c. k. deželni predsednik g. baron Winkler, uradniki, duhovščina in občinski odbor. Ko Štefanija iz vlaka stopi, zaori ji stotern in stotern pozdrav vrlih domoljubov v slovenščini nasproti in jo je zbran narod ves čas navdušeno pozdravljaj na poti k jami, kamor se je s kolodvora naravnost podala. Pred jamo čakalo je mnogo tujcev, ki so jo tudi jako navdušeno pozdravili. Ravno tam ji je bilo predstavljenih več plemenitašek. Po jami je čez dve uri hodila, kjer se je pa le dalo, se je pa vozila. Jama je bila nad vse krasno razsvitljena in je nepopisljiv vtis na Štefanijo napravila. Spremljala sta jo g. deželni predsednik baron Winkler in vladni svetovalec g. Globočnik. V Miramar se je vrnila preko Senožec in Sežane z vozom. Tudi Senožec so bile vse v zastavah in venci. Ob cesti pri gostilni, kjer so prepregli, pozdravili so visoko gospó Senožeska duhovščina, uradniki, učitelji in šolska mladina z mnogobrojnimi narodom.

(Uloge duhovščine), s katerimi priznavajo cesarski gosposki svoje dohodke, ali njihovo vsakojako spremembo objavljajo, kakor tudi vse priloge k tistem niso kolekovanju podvržene. Tako se glasi najnovejši ministerski ukaz.

(Občni zbor „Glasbene Matice“) bode 26. dne t. m. ob 7. uri zvečer v Čitalnični dvorani. Glasbena šola prične se s podukom 17. t. m. Novi gojenci se vzprejemajo samo 14. sept. od 9—11 dopoldne in od 3—5 popoldne v šolskih sobah: Špitalske ulice št. 7., II. nadstropje. Bivši gojenci se oglašajo 15. septembra od 5—7 zvečer. V to šolo se vzprejmó samo društvenikov otroci. Društvenine je 2 gld. na leto, šolnine pa 1 gld. za mesec in predmet.

(Fotografije štirih krasnih slik) razpostavljene so pri Giontiniju. Mojster jim je slovenski umetnik g. Jurij Šubic, namenjene so pa za na strop nad stopnicami v novem muzeji.

(Za ljudsko kuhinjo) podaril je Ljubljanski pek g. Jan. Schrey 69 hlebec kruha. — Prijateljem revnih dijakov se jako lepa priložnost ponuja, sedaj-le ko se zopet šole prične, na njihovega financ-

ministra g. monsgr. Jerana domisliti se s kakim pozdravom po poštni nakaznici, za kar bodo revni dijaki v dijaški kuhinji potrebno hrano dobivali.

(Na odpust) odidejo jutri pešci 17. polka, kolikor jih je v Ljubljani. Ostali pa, kedar se povrnejo iz Koroškega, kar se bo prej ko ne v torek zgodilo.

(Napaden je bil) včeraj pod Tivoli v drevoredu nek brambovsk podčastnik od nekega pešca Kuhnoveca, ki je mislil, da sedaj vse sme, ker pojde jutri na odpust — če ga ne bodo že zjutraj zaprli.

(Otok „Yap“ ali krvavi boj v beli Ljubljani), imenovala bi se lahko povest, če bi se ji pisatelj dobil; gradivo bi bilo tukaj. Dva znana Ljubljanska „leva“ sprla sta se, ni dolgo tega zaradi otoka „Yap“, kamor so šli nedavno Nemci sitnost stresati. Trdila sta vsak svojo. Konečno jela sta se obkladati s takimi leposlovnimi pridevki, ki imajo med kmeti pesti za saboj, med jaro gospodo pa — droboj. Tudi ta dva „junaka“ prišla sta včeraj za sablje, s kterima sta se nekoliko po srbečih prstih opraskala. Krv menda ni mnogo teklo, baje še toliko ne, kakor jo otroku uide, kedar se s pipeem vreže. Niti „Wundfiebra“ ni nobeden dobil, ker kmalo potem sta se oba zopet po mestu sprehajala.

(Vabilo k slavnosti,) ktero priredijo Vipavski rodoljubi dne 17. sept. t. l. ob 10. uri zjutraj o priliki, ko se vzdati plošči v spomin ranjkih prečastitih gospodov Štefana Kocijančič-a, častnega korarja stolnega kapiteljna v Gorici, profesorja in vodje goriškega centralnega semenišča itd. in Jurija Grabrijan-a, častnega korarja stolnega kapiteljna v Ljubljani in dekana v Vipavi itd. Spored: 1. Slovesna sv. maša ob 10. uri v farni cerkvi. 2. Pred šolskim poslopjem zapoje se pesem „Molitev“. 3. Slavnostna govora. 4. Blagoslovljenje dotičnih ploščic. 5. Petje. Ob 1/2 1. ure popoldne bode slavnostni banket. (Couvert 1 gl. 50 kr. — Kdor se banketa vdeleži, naj se oglasi saj do 14. t. m. pri vodstvu ljudske šole v Vipavi ustno ali po dopisnici.) K obilni vdeležbi vabijo Vipavski rodoljubi.

(Veliki koncert v Celji preložen.) Ker boče slavna c. kr. vojaška godba 47. peš-polka baron pl. Beck 20. t. m. pri konjski dirki v domačem mestu Mariboru sodelovala, in ker so isti dan vse bližnje vojaške godbe že oddane bile, je vsled tega „Slovensko perversko društvo“ primorano napovedati veliki in pevski zbor v Celji preložiti na 27. septembra, kar naj slavno slovensko občinstvo blagohotno na znanje vzeti blagoroli, s tem pristavkom, da se ta dan veliki in pevski zbor gotovo vrši. Veliki zbor in skupna vaja bode v Celjski Čitalnici; pevski zbor z godbo in zabavo v gostilni pri „Slonu“ (Hotel Elephant). Slavnostni odbor bode skrbel, da se bode po mogočnosti slavnemu p. n. občinstvu radovoljno vstreglo. Vspored sledi.

V Ptuj, 8. septembra 1885. Odbor.

(Z Vrhnik) se je „Slov. Nar.“ včeraj pisalo: Danes po noči ob 11. uri ukrali so neznani tatje Jakobu Mušiču iz Bevk pri Vrhniku iz hleva kobilo „šimljo“, 14 1/4 pesti visoko, 4 1/2 leta staro, na hrbtu, kjer jo je jermen odrgnil, ima sedaj jako belo dlako, brez vsega družega znamenja; po tem kobilo „pramasto“, ki ima od čela do gobca prav tenko liso, noge brez znamenja, stara 2 1/2 leta, visoka 14 1/2 pesti. Pri repu se pozná, da se je na paši malo opraskala; dalje žrebička, rujavega „prama“, ki ima črno črto po vsem hrbtu, kakor tolarček veliko liso med očmi. Na desni spredni nogi je malo pobit. Od zgoraj na desni strani manjka mu jednega zoba (kleščnika). Tatje gnali so ukradene konje čez Log proti Ljubljani. Kdor bi konje videl, naj je ustavi, in kjer vé kak sled, naj naznani žandarmeriji.

(Parnik „Poseidon“). Minule srede Trst ne bo pozabil tako kmalo. Lloyd spustil je nov trgovinski parnik v morje, kar smo že včeraj na kratko omenjali. Slavnost je bila tem večja, ker se je je vdeležila nadvojvodinja Stefanija. Ljudi je vse mrgolelo, ki so radovedni gledali in težko pričakovali trenutka, kedaj da se mogočni „Poseidon“ spusti v svoje mokro kraljestvo. Na sto in sto ladij zibalo se je okoli njega ozaljšanih z raznobojnimi zastavami. Okoli 9. ure prijadrala je „Phantasie“ s Stefanijo od Miramara ter se je nasproti častnim stopnicam postavila. Ondi so pa že Lloydovi ravnatelji in drugi odličnjaki Stefanije pričakovali, in so se ji takoj nasproti peljali. Tisočeri „živio“ in „evviva“ zaoril je iz nabrežja med zbrano množico, ko se je Stefanija vsedla v galaladijco, da se h kraju pripelje. Stopivši na suho zasniva ji veteranska godba „Bog ohrani“. Cesaričina podala se je v pavilon, kjer so

jo pozdravili cesarski namestnik baron Pretis, pomorski zapovednik Wiplinger, redarstveni ravnatelj in Lloydovega predsednika soproga gospa Morpurgo, ktero je cesaričina predstavila soproga cesarskega namestnika baroninja Pretis. Ko stopi Stefanija v pavilon, zadoneli so glasovi cesarske pesni iz desne strani tribinine, kjer je bila vojaška godba nastavljena. Ljudstvo je pa zopet brez konca in kraja „živio“ klicalo. — Veliko je bilo občudovanja, ki ga je visoka gospa izražala krasnemu parniku, ki je bil še trdno zagožen med nebom in zemljo v odrovji in tramovji, ktero se je jelo drugo za drugim vmikati in odstranjevati. Kmalu je velikan le še edino na svoji podlogi počival. Sedaj pristopi duhovščina pod načelništvom stolnega prošta g. Šusta in blagoslovi ladijo, Cesarjevičina Stefanija jo je pa krstila s tem, da je po stari navadi razbila polno steklenico šampanjca ob njo. „Srečno se vozi na blagor Avstrije!“ želela mu je resnobnega obraza na prvo pot v mokri element. — Vijaki so jeli škripati, „Poseidon“ jel se jo premikati, počasi iz začetka, vedno hitreje potem in tako brzo konečno, da se je podložje pod njim vnelo. Visoko na obe strani plusnilo je peneče morje pod oblake, ko je „Poseidon“ prvo brazdo vanj vrezal. Sedaj pristopi 7 mornarski oblečenih malih deklic s krasnim šopom dragocenih cvetlic, kterege Stefaniji izročé. Smehljaje ga je sprejela, potem pa še svoje ime v album zapisala, in se je zopet odpeljala. V Miramar jo je sprejelo več parnikov in na sto malih ladij.

(Žalostne novice s Koroškega.) „Mir“ piše: Dne 19. avgusta je toča potolkla tudi okoli Svinca. Letos je hudo za Korošce. Kar je pustila suša, pokončala je v mnogih krajih še toča. — Oblaki so se vtrgali nad Rajbelnom, in povodenj je naredila veliko škodo. — Taka se je zgodila tudi v zgornji Zilski dolini. Voda je odnesla mnogo tistih novih stavb in jezov, s kterimi so mislili ukrotiti Zilo in njene pritoke. — Okoli Pliberka in Liberič je pa razsajala toča. Letos pa res toča hudo gospodari na Koroškem. Pravično bi bilo, da bi se takim odpisali davki.

(„Gozdi se preveč brijejo!“) Take pritožbe čujejo se iz mnogih pokrajin našega cesarstva. Nekaj enacega morala je čutiti tudi koroška deželna vlada, ker je prebivalcem po Ziljski dolini prepovedala plavbo hlodov in družega lesa. Tega deželna vlada ni morda zaradi tega storila, da bi prebivalce po gorenji Ziljski dolini morda stiskati hotela, kakor nekdo neopravičeno v „Gr. Tagespošti“ godrnja, temveč ker neče, da bi se čez nekaj let Ziljani izseljevali morali zbog pomanjkanja lesa. Posebno po gorenji Ziljski dolini so v poslednjih letih grozovitno jeli delati z gozdi. Nekteri zanikrneži so jih kar do čistega pobrili. Naravna posledica tega je, da če bi vlada ne bila takega gospodarstva postavila, bi večina ondašnjih prebivalcev še za domačo potrebo več ne bila drv imela. Na gorah se pa brez drv ne dá živeti; ravno tako malo je to mogoče, kakor brez vode. Pa tudi zemlja je mnogo na škodi, kajti silni nalivi odnašajo gozdno prst in golo skalovje zija proti nebu, kjer so se še pred nekaj leti dvigale krasne smreke in srebrnolubne jelke.

(Iz poštne hranilnice.) Pred seboj imamo najnovejšo okrožnico omenjenega zavoda. Ista priobčuje račun za mesec avgust. V tem času se je 198.737-krat vložilo za 23.622.763 gl., izvzelo pa 75.654-krat v skupnem znesku 22.254.740 gl. Na VII. skupino (Tirol-Primorje-Dalmacija) pride 10.043 vlog s 1.376.871 gl. in 3.226 izplačil za 726.923 gl.; na VIII. skupino (Štajarska-Kranjska-Koroška) 14.547 vlog za 1.738.921 gl., izplačali so 3.440-krat znesek 684.342 gl. Od 12. januarja 1883 do konca avgusta letos bilo je 4.804.565 vlog za 222.863.885 gl. 17 kr., potem 1.108.185 izplačil za 196.554.712 gl. 28 kr. Število „vložnih knjižic“, ki so v prometu, je 477.370, med njimi 9.018 nemško-slovenskih. Imeteljev „rentnih knjižic“ je 7.607, za ktere urad varuje 3.970.650 gl. Na „borzi“ ni bilo skoro nikake vzpremembe; manjkalo je spekulacije, ker čakajo izida letošnje trgovine semenske. Tudi državni papirji so v očigled vgodnega položaja političkega ostali pri kurzi minolega meseca. Zlata renta med 109/40 in 108/90, srebrna 100/10—99/40, srebrna obdačena 83/85—83/55, papirna 83/20—82/75. — Okrožnica objavlja dalje poročilo g. Millieta, ki ga je švicarska vlada poslala na Dunaj, da tukaj študuje upravo poštno-hranilničnega urada. Sklepoma je priobčen kratek račun o državni hranilnici v Belgiji za 1884.

Telegrami.

Celovec, 11. septembra. Današnji manever je bil tak, da boljši biti ni mogel. Čez polčetrto uro ukazal je cesar odtrobiti in je izrazil svojo posebno zadovoljnost. Zajutrikoval je z nadvojvodi in spremstvom na nekem holmu stojé kakor v vojski. Ob 1/2 3 popelje se cesar iz Celovca.

Zagreb, 10. septembra. Sinoči je nekdo Mitroviškega sodniškega adjunkta Sajnovića skozi okno vstrelil. Vzrok tega umora ni znan.

Rim, 10. septembra. V Palermi je kolera. Včeraj jih je umrlo 6 za njo.

Pariz, 10. septembra. Včeraj umrlo je v Toulonu 7 ljudi za kolero v Marseille pa 8.

Madrid, 10. septembra. Na Španjskem je včeraj 521 ljudi za kolero pomrlo.

Tujci.

9. septembra.

Pri **Maltu**: Amalija Pertz-Saitta, zasebnica, s hčerjo, iz Pariza. — Dr. Karl Hausner, zasebnik, iz Bamberga. — C. Kirchhoff, zasebnik, s soprogo, z Dunaja. — Frane Kropf, trgovec, s soprogo, z Dunaja. — Edward Löwy, trg. pot., iz Trsta. — Josip Fleischer, hišni posestnik, z družino, iz Trsta. — Josip Hohenberger, bančni uradnik, iz Trsta. — Dr. J. Antonietti, e. k. dvorni svetnik, iz Zadra. — Jurij Giorgis, trgovec, s soprogo, iz Pulja. — Frane Giorgis, posestnik, iz St. Petra. — Frane pl. Kauhowsky, e. k. komisar, iz Maribora.

Pri **Slonu**: C. Hamilton Morgan, zasebnik, iz Brooklyna. — Kratler, Oberbauer, Vita, trgovec, z Dunaja. — Srečko Karrer, geolog, z Dunaja. — Žiga Schiek, trg. pot., iz Brna. — Alojzij Fridrich, trg. pot., s soprogo, iz Siska. — Anton Suša, trg. pot., iz Senožeč. — Avgust Maly, zasebnik, s soprogo, iz Weisszelsa. — Valt. Žvager, iz Jesenic. — Josip Weis, profesor, z družino, iz Ljubljane.

Pri **Bavarskem dvoru**: Henrik Smereker, e. k. stotnik, z Dunaja. — Anton Skakoz, knjigovodja, s soprogo, iz Trsta. — Henrik Noč, doktor filozofije, z družino, iz Gorice.

Pri **Južnem kolodvoru**: Mat. Weber, trgovec, iz Požuna. — Karolina Perhauz, trg. soproga, z družino, iz Trsta. — Helena Merko, stražmeštrova soproga, iz Trsta. — Janez Malnarčič, zasebnik, s soprogo, iz Celja.

Pri **Avstrijskem caru**: Josip Hahn, trg. pot., z Dunaja. — Lovrene Strukl, posestnik, iz Gorice. — Josip Levičnik, učitelj, iz Železnikov. — Frane Osobek, učitelj, z Gorenjskega. — T. Petrovec, učitelj, iz Čemšenika. — Tomaž Strukl, učitelj, iz Cerkelj.

Pri **Virantu**: Josip Krese, dekan, iz Kočevja. — Jakob Arko, pek, iz Kočevja. — Peter Teran, župnik, iz Srednje vasi. — Janez Dremel, učitelj, iz Polič. — Martin Grčar, učitelj, iz Mirne peči. — Janez Bajer, učitelj, iz Brezovice. — Mat. Prijatelj, župnik, iz Strug. — Mat. Petrič, učitelj, iz Strug.

Listnica vredništva.

Č. g. F. R. v L.: Prejeli, hvala za poslano. Pride na vrsto. Taki spisi se ne starajo.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

11. septembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 05 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 55 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 60 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ — „
Akcije avstr.-ogorske banke	869 „ — „
Kreditne akcije	287 „ 50 „
London	122 „ — „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 92 „
Ces. cekini	5 „ 87 „
Nemške marke	61 „ 30 „

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom

spisal

(11)

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša) velja 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) velja 1 gl. 5 kr., po pošti 1 gl. 15 kr.

Dovršni zvezek še izide.